

POSTANOWIENIE

Dnia 16 maja 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Goner

w sprawie z odwołania B. G. i D. G. A. następców prawnych zmarłego K. G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.

o emeryturę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 16 maja 2017 r.,

skargi kasacyjnej B. G. i D. G. A. następców prawnych zmarłego K. G.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 14 stycznia 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w K., wyrokiem z 28 kwietnia 2015 r., zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. z 10 kwietnia 2014 r. w ten sposób, że zobowiązał organ rentowy do obliczenia emerytury K. G. na podstawie art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2016 r., poz. 887).

Sąd pierwszej instancji ustalił, że K. G. urodził się 10 marca 1941 r. W dniu 12 grudnia 2005 r. wystąpił z wnioskiem o emeryturę. Decyzją z 4 stycznia 2006 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał mu emeryturę na podstawie art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, poczynając od 10 marca 2006 r., czyli od osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego. Wysokość świadczenia została wyliczona na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej. W dniu 3 kwietnia 2014 r. K. G.

złożył wniosek o ponowne ustalenie wysokości emerytury, wnosząc o jej obliczenie według nowych zasad – zgodnie z art. 55 ustawy emerytalnej.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie jest uzasadnione. Powołując się na treść art. 55 i art. 27 ustawy emerytalnej, Sąd pierwszej instancji wywiódł, że wnioskodawca osiągnął wiek emerytalny i posiada ponad 25-letni okres składkowy i nieskładkowy, tym samym spełniał warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27 ustawy. Wnioskodawca spełnia także warunki z art. 55 ustawy, ponieważ po osiągnięciu wieku emerytalnego kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe, a z wnioskiem o obliczenie emerytury na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej wystąpił po 31 grudnia 2008 r., mianowicie 3 kwietnia 2014 r. Zdaniem Sądu pierwszej instancji, okoliczność, że wnioskodawca po osiągnięciu wieku emerytalnego 65 lat miał wyliczoną emeryturę na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej, nie podważa jego prawa do obliczenia emerytury na podstawie art. 26 tej ustawy.

Apelację od powyższego wyroku wniósł organ rentowy. Zaskarżając wyrok w całości, zarzucił naruszenie prawa materialnego – art. 26 w związku z art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

W związku ze śmiercią apelującego K. G., Sąd Apelacyjny zawiesił postępowanie, które następnie podjął z udziałem zgłaszających się do sprawy następców prawnych apelującego: B. G. i D. G. A. .

Sąd Apelacyjny w (...), wyrokiem z 14 stycznia 2016 r., zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie.

Sąd drugiej instancji, nawiązując do orzecznictwa Sądu Najwyższego, przyjął, że uprawnienie do obliczenia emerytury na podstawie art. 26 w związku z art. 55 ustawy emerytalnej nie jest zależne od tego, czy ubezpieczony składa wniosek o emeryturę po raz pierwszy. W rezultacie uznaje się, że okoliczność, iż uprzednio ubezpieczonemu przyznana została wcześniejsza emerytura, nie stanowi przeszkody nie tylko do przyznania mu emerytury na wniosek złożony po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (art. 27 ustawy), lecz również do jej obliczenia według zaewidencjonowanej składki (art. 26 ustawy). W rozpoznawanej

sprawie sytuacja taka nie miała jednak miejsca. Wnioskodawca bowiem nie wnosił o to i nigdy nie miał przyznanej emerytury wcześniejszej lub w obniżonym wieku. W grudniu 2005 r. złożył wniosek o emeryturę na podstawie art. 27 ustawy i organ rentowy decyzją z 4 stycznia 2006 r. przyznał mu to świadczenie od 10 marca 2006 r., czyli od dnia ukończenia 65 lat jako powszechnego wieku emerytalnego. Dlatego też nie można przyjąć, aby ubezpieczony spełnił wszystkie warunki określone w art. 55 ustawy. Przepis ten wyraźnie stanowi, że obliczenie emerytury na podstawie art. 26 ustawy może nastąpić w przypadku ubezpieczonego spełniającego warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27 i kontynuującego ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego, który z wnioskiem o przyznanie emerytury wystąpił po 31 grudnia 2008 r. Nie jest zatem wystarczające jedynie kontynuowanie po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego ubezpieczeń emerytalnego i rentowych, lecz konieczne jest ponadto wystąpienie z wnioskiem o emeryturę (na podstawie art. 27 ustawy po raz pierwszy) dopiero po 31 grudnia 2008 r.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego wniosły następnie prawne ubezpieczonego, zaskarżając wyrok ten w całości. Jako podstawę skargi kasacyjnej podniosły zarzut naruszenia art. 55 ustawy emerytalnej. Skarżące wniosły o zmianę zaskarżonego wyroku przez przyznanie należnej K. G. wyższej emerytury, obliczonej zgodnie z jego żądaniem na podstawie art. 55 w związku z art. 26 ustawy emerytalnej, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcie o kosztach postępowania.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pełnomocnik skarżących powołał się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, w postaci pytania, czy zastosowanie art. 55 w związku z art. 27 ustawy emerytalnej dotyczy jedynie sytuacji, gdy ubezpieczony uzyskał uprzednio uprawnienie do otrzymywania emerytury w niższym wieku emerytalnym lub emeryturę wcześniejszą, zaś nie dotyczy to osób, które uzyskały prawo do emerytury w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego przed końcem 2008 r., czy też art. 55 w związku z art. 27 ustawy emerytalnej nie

podważa uprawnień osoby, która po osiągnięciu wieku emerytalnego 65 lat ma przeliczoną emeryturę na podstawie art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, do obliczenia emerytury na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej.

Pełnomocnik skarżących wskazał również na potrzebę wykładni art. 55 ustawy emerytalnej, budzącego poważne wątpliwości i wywołującego rozbieżności w orzecznictwie sądów, w tym Sądu Najwyższego, co zilustrował wyrokami Sądu Najwyższego z 7 listopada 2013 r., II UK 143/13, OSNP 2014 nr 10, poz. 148; z 4 września 2013 r., II UK 23/13, OSNP 2014 nr 6, poz. 85, skonfrontowanymi ze stanowiskiem wyrażonym w wyroku Sądu Najwyższego z 8 lipca 2015 r., II UK 217/14, LEX nr 1771526.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich stanowi art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Pełnomocnik skarżących powołuje się na dwie okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Należy przypomnieć, że w przypadku sformułowania przez skarżącego istotnego zagadnienia prawnego przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadnia jedynie problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozpatrzenie przyczyni się do rozwoju myśli prawnej i będzie miało znaczenie nie tylko w konkretnej, jednostkowej sprawie, lecz także przy rozstrzyganiu innych podobnych spraw. Nie

istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy w danej kwestii wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 lipca 2015 r., I CSK 976/14, LEX nr 1802572). Natomiast odwołanie się do przesłanki istnienia potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć.

Pełnomocnik skarżących powołuje się na liczne orzeczenia Sądu Najwyższego, wydane w związku z koniecznością zastosowania art. 55 ustawy emerytalnej, czym jednocześnie dowodzi, że kwestia stosowania powołanego przepisu była już szczegółowo analizowana przez Sąd Najwyższy.

W związku z tym należy przypomnieć, że wyrokiem z 31 stycznia 2017 r., II UK 652/15, LEX nr 2237413, Sąd Najwyższy orzekł, że możliwość skorzystania z wtórnego przeliczenia świadczenia na podstawie art. 55 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych została przez ustawodawcę ściśle określona i przepis ten nie dopuszcza wykładni rozszerzającej. Ustawodawca wyraźnie przewidział możliwość zastosowania art. 55 ustawy tylko do osób spełniających warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27 ustawy, które kontynuowały ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego, a z wnioskiem o przyznanie emerytury wystąpiły po 31 grudnia 2008 r., a zatem wyraźnie wyłączył przeliczenie „starej” emerytury według nowych zasad. Chodzi wyłącznie o przyznanie emerytury uzyskanej przez wypełnienie warunków przewidzianych w art. 27 ustawy emerytalnej i obliczenie jej według art. 26 ustawy, które mogło nastąpić tylko po 1 stycznia 2009 r. Ubezpieczony, który po ukończeniu zwykłego wieku emerytalnego określonego w art. 27 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przed dniem 1 stycznia 2009 r. kontynuował ubezpieczenie społeczne, równocześnie realizując prawo do emerytury, nie jest

uprawniony do jej obliczenia na zasadach przewidzianych w art. 55 ustawy emerytalnej.

Sugerowana przez pełnomocnika skarżących rozbieżność w wyrokach Sądu Najwyższego wynika z odmiennych ustaleń faktycznych konkretnej sprawy, które wpływają na późniejszą subsumcję normy z art. 55 ustawy emerytalnej. Zachowują one jednak spójność w przyjęciu tezy, że przepis ten znajduje zastosowanie w przypadku wystąpienia po raz pierwszy po 31 grudnia 2008 r. o emeryturę na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej.

Rozstrzygając w granicach ustaleń poczynionych przez Sąd *meriti* w niniejszej sprawie, należy zaznaczyć, że ubezpieczony K. G. osiągnął powszechny wiek emerytalny w marcu 2006 r. i wystąpił o emeryturę na podstawie art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z FUS od 10 marca 2006 r. Tym samym przed 31 grudnia 2008 r. miał ustalone prawo do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym. W zbliżonym stanie faktycznym Sąd Najwyższy wyraźnie zaznaczył (w wyroku z 8 lipca 2015 r., II UK 217/14, OSNP 2017 nr 5, poz. 61), że jeżeli nie może być kwestionowana możliwość kilkakrotnego przechodzenia na emeryturę, a w treści art. 55 ustawy emerytalnej brak zastrzeżenia, że wniosek o przejście na emeryturę w powszechnym wieku przez osoby objęte art. 27 tej ustawy ma być pierwszym wnioskiem o przejście na emeryturę (o nabycie statusu emeryta), to przepis ten (art. 55 ustawy) należy rozumieć jako przyznający prawo do złożenia wniosku o wyliczenie emerytury w powszechnym wieku emerytalnym, jeżeli ubezpieczenie było kontynuowane po osiągnięciu wieku 60/65 lat, a wniosek został złożony po 31 grudnia 2008 r. niezależnie od uzyskania przez te osoby emerytury wcześniejszej (art. 32 ustawy emerytalnej) lub w niższym wieku emerytalnym (art. 29 tej ustawy). Jednakże, z możliwości obliczenia wysokości emerytury na podstawie art. 55 ustawy emerytalnej nie mogą korzystać ubezpieczeni urodzeni przed 1 stycznia 1949 r., także kontynuujący ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w art. 27 tej ustawy wieku emerytalnego, którym przyznane zostały emerytury po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (art. 27 ustawy) przed końcem 2008 r., w wysokościach obliczonych według dotychczasowych zasad.

W świetle powyższego należało przyjąć, że sformułowane zagadnienie prawne zostało już jednoznacznie rozstrzygnięcie w orzecznictwie Sądu Najwyższego i tak utrwalony pogląd został przyjęty przez Sąd *meriti*. Nie ma uzasadnionych powodów, aby zakwestionować przyjmowaną dotychczas wykładnię.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.